

Eftirútbúgving innan Heilsuverkið:

Tey gomlu hava eisini tørv

— at fáa uppvenjing eftir heilablóðing ella blóðtopp í heilanum. Tað hevur starvsfólkið á Landssjúkrahúsinum fingið innlit í, hvussu kann gerast á einfaldan hátt.

— Hetta sigur Doris Christensen, sjúkrasystur og ráðgevari í kliniskari sjúkrarøkt, t.v.s. arbeiðið, sum verður gjørt í sjúkradeildunum.

Doris Christensen hevur verið á Landssjúkrahúsinum í 14 dagar, har hon hevur vitjað á ymsu deildunum og givið sjúkrasystur, øðrum starvsfólki, fysio- og ergoterapeutum leiðbeining og ráðgeving um, hvat kann gerast betri fyri sjúklingar við lammilsí, so hesir koma betri fyri seg.

Tann gloymdi bólkurin

Vitan um júst eldrabólkin,

ið hevur havt heilablóðing ella blóðtopp í heilanum, sum gevur lammilsí í aðru helvt av líkaminum, hevur Doris Christensen nomið sær — eitt nú sum sjúkrasystir, men serliga hevur hon skrivað bóklingin: „Et liv efter lammelse?“, sum er úrslit av arbeiði og granskning hennara á hesum øki.

Doris Christensen sigur fyri Sosialinum, at hon hevur arbeitt og fingið viðari útbúgving í USA. Tá hon kom heim aftur til Danmarkar, fór hon á deild at arbeiða, har fólk við lammilsí lógu. Hon kundi maktarloysi, tí hon visti so lítið um henda sjúkrabólkin. Tá hini á

deildini vistu líka lítið, gjørdi hon av at søkja um stuðul til granskning, at lýsa støðuna hjá sjúklingunum við lammilsí.

Doris Christensen: — Gomul fólk, sum verða lammað av sjúku, fáa ofta ov litla uppvenjing. Tey verða nevnd ein „tungur“ sjúklingur, tí tey ikki kunnu klára vanlig gerðarmál, men skulu hava hjálp til alt. Sjúklingarnir eru oftast í pensiónistasldri, t.v.s. at tey ikki skulu í arbeiði aftur. Harnæst hevur hugsunarhátturin eisini helst verið, at gomul fólk eru trupult at veita uppvenjing, tí møguliga úrslitið tekur so drúgvu tíð. — Hóast eisini yngri

aldursbólkar fáa slíka sjúku, so havi eg í granskning mini, bert tikið eldrabólkin við, tí eg haldi, at han er mest forsømdur, sigur Doris Christensen.

Eldri fólk er samfundstann bólkurin í samfelagnum, sum ikki setur persónlig krav. Tað er kanska eisini ein av orsökunum til, at so lítið hevur verið gjørt higartil, heldur Doris Christensen.

Sjálvsvirðing

— Hvørja ráðgeving og leiðbeining hevur tú veitt starvsfólkunum?

— Umráðandi hevur verið at veita starvsfólkunum á ymsu deildunum kunneleika um, hvat kann gerast óðrvisi og betri, til tess at sjúklingarnir skulu koma fyri seg.

— Tað snýr seg um at læra sjúklingin, hvussu hann sjálvur kann venda sær í seingini, hvussu hann kann koma sær fram, hvussu hann kann læra at eta ella lata seg í.

Felags fyri hesi gerðarmál er, at hetta kann lærast við heilt einføldum venjingum, sum sjúklingurin er førur fyri at venja seg upp til.

Harnæst er tað umráðandi at fáa starvsfólk, sjúkrasystur, fysio- og ergoterapeutar at arbeiða saman, so allir partar vita, hvat fer fram og hvussu úrslitið í viðgerðini gagnast.

— Eg havi vitjað á øllum deildum, av tí at sjúklingar við lammilsí eisini kunnu hava aðrar sjúkur. Á henda hátt hevur starvsfólkið á Landssjúkrahúsinum fingið innlit í viðgerðina av teimum gomlu.

Menniskansliga virðið

— Eg havi serliga lagt dent á einfalda opplæring og eisini gjørt vart við, at tað tekur drúgvu tíð at veita slíka uppvenjing. Úrslitini hava longu vist, at sjúklingarnir fáa gagn av uppvenjingini — eitt nú, at tey sína áhuga fyri tí, sum gjørt verður.

Vit mugu eisini hugsa um menniskjansliga virðið, at veita hesum sjúklingum uppvenjing. Tað er hugstoytandi fyri eitt menniskja, sum allar dagar hevur klárað seg persónliga, nú bráðliga at skula hava hjálp til øll vanlig gerðarmál.

— Tað í sjálvum sær gevur sjúklingunum møguleika at fáa sjálvsvirðingina aftur. Tað hevur ómetaliga stórt virði fyri einstaklingin.

Ein roynd at betra um sjúkrarøktina

Tað er leiðslan á Landssjúkrahúsinum, sum hevur samtykt at veita starvsfólkunum eftirútbúgving á henda hátt.

Í hesum føri snýr tað seg um eldri fólk við lammilsí, men eisini aðrir sjúkrabólkar fáa gagn av slíkum tiltøkum.

Bergljót Ihlen, í lötuni fyrstæðukvinna, sigur við Sosialin, at tað í vetrarhálvuni verður skipað fyri eini átta skeiðum av slíkum slag.

— Higartil hava evnis dagar og skeið verið á skránni — eitt nú um: Kreppustøða hjá sjúklingum, sjúkrarøkt í samband við sukursjúkusjúklingar. Hvønn týðning umhvøvið á psykiatrisku deild

hevur fyri sjúklingar har o.s.fr.

Eins og nú Doris Christensen hevur vitjað á Landssjúkrahúsinum og hildið fyrilestrar og undirvist á deildunum, so er ein evnisdagur, har eisini heilsusystur og sjúkrasystur á hinum sjúkrahúsinum í Føroyum eru bodnar við.

Hetta er gjørt fyri at so mong sum gjørligt kunnu fáa innlit í tí, sum fer fram innan eftirútbúgvingina, sigur Bergljót Ihlen. Hon skoytir uppi, at hetta er ein royndarkoyring, sum skal hava til endamál at betra um sjúkrarøktina innan Heilsuverkið.

Dagney Joensen

Doris Christensen, ráðg evari í kliniskari sjúkrarøkt: — Tá eldri fólk fáa lammilsí, snýr tað seg um at fáa t.d. ta sjúku hondina at gera somu rørslur, sum ta frísku. Tað eru heilt einfaldar rørslur, sum gagna, men tað tekur drúgvu tíð at venja. Her sæst Doris Christiansen vinstrumegin, saman við sjúkrasystir á Landssjúkrahúsinum.

Foto: Kalmur

